

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Освітній ступінь: «Магістр»
Галузь знань: 01 Освіта
Спеціальність: 011 Науки про освіту
Освітня програма: Педагогіка вищої школи
на базі: освітнього ступеня «Бакалавр», «Спеціаліст»

ПОГОДЖЕНО
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

 О.Б. Жильцов

РОЗГЛЯНУТО І ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри теорії та історії
педагогіки

Протокол від 03 лютого 2016 р. № 7
Завідувач кафедри Л.Л. Хоружа

Київ – 2016

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Науково-педагогічне забезпечення розвитку цілісної системи неперервної педагогічної освіти в Україні передбачає наявність компетентних педагогічних кадрів. Особлива роль в їх професійній підготовці належить вищому навчальному закладу, який забезпечує підготовку відповідних кадрів за освітньою програмою «Педагогіка вищої школи». Цільове та змістово-технологічне її наповнення передбачає формування професійної компетентності викладача вищої школи та здобуття кваліфікації «Викладач університетів та вищих навчальних закладів».

Професійна компетентність викладача вищої школи розглядається як інтегративне утворення, яке визначає здатність фахівця вирішувати професійні проблеми, типові професійні завдання, що виникають в реальних ситуаціях у сфері вищої освіти, на основі саморозвитку професійно значущих якостей, використання наукових знань, актуалізації професійного, життєвого досвіду викладачів і студентів.

Професійна підготовка викладача вищого навчального закладу здійснюється згідно Закону України «Про вищу освіту» (2014 року), Наказу Київського університету імені Бориса Грінченка. «Про затвердження Тимчасового положення про організацію освітнього процесу» № 60 від 27.02.2015 р., Наказу Київського університету імені Бориса Грінченка «Про особливості формування навчальних планів на 2015-2016 навчальний рік» № 59 від 27.02.2015 р., відповідно профілю освітньої програми «Педагогіка вищої школи» з врахуванням вимог до другого (магістерського) рівня вищої освіти (з терміном навчання два роки).

Зміст освітньої програми «Педагогіка вищої школи» передбачає формування загальних, фахових, спеціальних компетентностей майбутніх фахівців, володіння якими дозволяє: орієнтуватися у системі знань про закономірності процесу навчання, виховання студентів, професійну підготовку висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців; застосовувати сучасні педагогічні технології у професійній діяльності; вільно володіти формами, методами, засобами формування особистості майбутнього фахівця; визначати специфічні риси професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи; опанувати педагогічний менеджмент; знати особливості управління педагогічним процесом у вищому навчальному закладі. Реалізація зазначеного залежить від рівня готовності вступника до оволодіння відповідними компетентностями.

Мета фахового випробування: визначити рівень готовності вступника до успішного засвоєння освітньої програми магістерської підготовки «Педагогіка вищої школи».

Завдання фахового випробування:

- 1) дослідити мотиваційну готовність випускника до навчання за магістерською програмою;
- 2) виявити індивідуальні, особистісні характеристики вступника, необхідні для професійної підготовки за магістерською програмою;
- 3) з'ясувати рівень обізнаності вступника в питаннях майбутньої професійної діяльності.

Фахове випробування дозволяє виявити сформованість основних особистісно-професійних конструктів, що впливають на ефективне оволодіння вступником компетентностей, які є передумовою успішного виконання освітньої програми «Педагогіка вищої школи».

Програма вступного фахового випробування складається з трьох змістових блоків:

1. Портфоліо.
2. Есе професійного самовизначення.
3. Тест «Особистісно-професійна готовність вступника до магістратури».

До фахового випробування за освітньою магістерською програмою «Педагогіка вищої школи» допускаються особи, які мають диплом бакалавра або спеціаліста.

I. Структура програми фахового випробування

1.1. Зміст та структура портфоліо вступників у магістратуру

Портфоліо – спосіб фіксування, накопичення та оцінки індивідуальних досягнень вступника до магістратури (бакалавра, спеціаліста) в певний період його освітньої або професійної діяльності.

Портфоліо, що надходить в магістратуру, розглядається як самопрезентація індивідуальних досягнень в освітній або професійної діяльності, їх оцінка ставиться відповідно до параметрів повноти, різноманітності й переконливості матеріалів, якості представлених робіт, орієнтованих на обрану магістерську програму навчання. Портфоліо дозволяє скласти уявлення про динаміку навчальної та наукової активності вступника, спрямованості його інтересів, рівня підготовки.

Структуру портфоліо вступника до магістратури складають:

1. Резюме (коротка біографічна інформація про себе із зазначенням дати народження; повної назви вузу, точної дати його закінчення; назви напряму підготовки (спеціальності); номера диплома; місця постійної роботи).

2. Матеріали та документи (сертифікати учасника, дипломи та ін.), що свідчать про визнання оточуючими досягнень життєвого, навчального, передпрофесійного, професійного та наукового досвіду.

3. Матеріали, що містять інформацію про самооцінку своїх цінностей та ідеалів, уявлень про самого себе, індивідуальної місії, можливостей, які відкриваються у зв'язку з навчанням в магістратурі, особистих і професійних планах, а також про способи і час їх здійснення.

Портфоліо оформляється у вигляді творчої папки з додатками робіт у вигляді текстів, електронних ресурсів, фотографій, дисків та ін.

1.2. Характеристика та вимоги есе професійного самовизначення

Есе професійного самовизначення, як один із змістових блоків вступного випробування в магістратуру за освітньою програмою «Педагогіка вищої школи», дозволяє визначити смислове поле особистісної та професійної готовності вступника до магістратури.

Змістова частина есе професійного самовизначення вказує на:

- причини / мотиви, що спонукали вступника прийняти рішення про продовження навчання в магістратурі;
- наукові інтереси претендента і наукова тема, яку він має намір розробляти в ході навчання в магістратурі: коротка характеристика, обґрунтування вибору даної теми, джерела, література;
- відомості про наукову роботу вступника під час навчання за фахом (в бакалавраті);
- участь у засіданнях студентських наукових товариств, конференціях (назва, організація, час, місце проведення, тема доповіді);
- інформацію про власні професійні перспективи під час навчання у магістратурі;
- очікування від навчання за освітньою програмою «Педагогіка вищої школи».

Есе професійного самовизначення готується вступником заздалегідь і обговорюється під час фахового випробування. Обсяг есе: 3-4 сторінки формату А 4 (14-й кегль, Times New Roman, 1,5 інтервалу).

1.3. Особливості та структура тесту «Особистісно-професійна готовність вступника до магістратури»

Тест «Особистісно-професійна готовність вступника до магістратури» – діагностичний інструмент, що дозволяє з'ясувати рівень сформованості важливих якостей, характеристик та здатностей вступників, що визначають готовність майбутніх магістрантів до оволодіння освітньою програмою «Педагогіка вищої школи».

Запропонований тест «Особистісно-професійна готовність вступника до магістратури» відповідає основним вимогам до діагностичних методик.

Тест «Особистісно-професійна готовність вступника до магістратури» складається з 30 тестових запитань і 3 варіантів відповіді на кожне запитання. Серед запропонованих варіантів відповіді лише один є вірним.

Тест «Особистісно-професійна готовність вступника до магістратури» за своєю структурою включає дев'ять змістових блоків: мотиваційно-ціннісний, емоційний, діяльнісний, когнітивний, особистісний, лідерський, інформаційно-технологічний, соціальної адаптації, самовдосконалення.

Мотиваційно-ціннісний блок тесту визначає основні мотивів, що спонукають вступника до навчання у магістратурі, його професійно-ціннісні орієнтації тощо.

Емоційний блок допомагає виявити ставлення до навчання у магістратурі, переживання, рівень емоційної стабільності, що дозволяє відчувати врівноваженість, очікування.

Діяльнісний блок дозволяє визначити рівень умінь, здатностей до виконання завдань, передбачених магістерською програмою.

Когнітивний блок характеризує інтелектуальний рівень вступника, його ерудицію та обізнаність у загальних питаннях вищої освіти, тенденції її модернізації.

Особистісний блок дозволяє виявити індивідуальні, особистісні якості та властивості вступника, які необхідні для опанування магістерської програми.

Лідерський блок допомагає визначити рівень лідерських якостей, організаторських схильностей вступників.

Інформаційно-технологічний блок дозволяє виявити здатність вступника до ефективної роботи з повідомленнями у всіх формах їх представлення та вміння працювати з технічними засобами, програмним забезпеченням.

Соціальної адаптації блок дозволяє виявити адаптивні до соціуму можливості вступника, його комунікативні схильності.

Самовдосконалення блок передбачає дослідження здатності вступника до самоосвіти, саморозвитку, самореалізації тощо.

Під час фахового випробування проф-тест для вступників може бути представлений як у друкованому, так і у електронному варіанті.

Приклад тестового завдання:

Чи є у Вас натхнення працювати з педагогічною, психологічною літературою в читальному залі, в бібліотеці, вдома у вільний час, вирішувати педагогічні завдання?

- а) лише тоді, коли вимагає ситуація;
- б) таке натхнення відсутнє;
- в) так, постійно.

II. Критерії та система оцінювання вступного випробування

Вступне випробування в магістратуру за освітньою програмою «Педагогіка вищої школи» здійснюється за принципом операційної звітності та накопичувальної системи. Сумарна оцінка вступного випробування в магістратуру складається з балів, накопичених за окремими критеріями оцінювання запропонованих змістових блоків фахового випробування та є підставою для рейтингу. Максимальна можлива оцінка, відповідно до перелічених критеріїв, складає 100 балів. Загальна система рейтингових балів змістових блоків вступного випробування представлена в табл. 1.

Таблиця 1

Розрахунок загального рейтингового балу

№	Змістові блоки фахового випробування	Кількість рейтингових балів
1	Портфоліо	20
2	Есе професійного самовизначення	20
3	Тест «Особистісно-професійна готовність вступника до магістратури»	60
Загальний рейтинговий бал		100

2.1. Критерії оцінювання портфоліо вступників

Максимальна оцінка за портфоліо вступника складає 20 балів.

Критерії оцінювання портфоліо вступників представлені в табл. 2. Для визначення загальної кількості балів за портфоліо необхідно підсумувати набрані бали за кожний критерій.

Таблиця 2

Загальні критерії оцінювання портфоліо вступників

№	Критерії оцінювання	Характеристика оцінки	Оцінка (у балах)
1	Досвід навчання в літніх школах, за програмою обміну студентів	Наявність досвіду навчання за програмою обміну студентів (сертифікат, диплом, довідка)	3
		Наявність досвіду навчання в літніх школах (сертифікат, диплом, довідка)	2
2	Документи про додаткову освіту, підвищення кваліфікації за напрямом підготовки (спеціальністю) за останні 5 років	Наявність одного/декількох дипломів професійної підготовки, перепідготовки	2
		Наявність інших свідоцтв, посвідчень та сертифікатів	1
3	Наявність наукових публікацій	Публікації в різних періодичних виданнях	1
		Публікації у фахових виданнях, наукових збірниках	2
4	Нагороди, дипломи за успіхи в професійних конкурсах, конкурсах наукових, проектних робіт, інших заходах	Наявність професійних нагород, дипломів	2
		Наявність одного/декількох дипломів переможця в конкурсах	2
		Наявність рекомендаційних листів	1
5	Досвід педагогічної роботи в якості вчителя / керівника установи, підтверджений копією трудової книжки.	Наявність педагогічного стажу до 1 року	1
		Наявність педагогічного стажу більше 1 року	3
Разом			20

2.2. Критерії оцінювання есе професійного самовизначення

Максимальна оцінка за есе професійного самовизначення вступника складає 20 балів. Критерії оцінювання есе професійного самовизначення вступників представлені в табл. 3.

Таблиця 3

Загальні критерії оцінювання есе професійного самовизначення вступників

№	Критерії оцінювання	Оцінка (у балах)
1	Мотиви, що спонукали вступника до навчання в магістратурі, сформульовані чітко, обґрунтовано; наукові інтереси розкриті в повному обсязі; глибоко проаналізована наукова робота вступника; конкретно названі конференції, засідання, в яких вступник брав участь; описані професійні перспективи під час навчання у магістратурі	14 – 20
2	Причини та мотиви, які спонукали вступника до навчання у магістратурі, сформульовані нечітко, неконкретно; наукові інтереси розкриті не повністю; наукова робота вступника проаналізована поверхово; інформація про участь у засіданнях, конференціях представлена не в повному обсязі; професійні перспективи під час навчання у магістратурі визначені некоректно	7 – 13
3	Есе не містить мотивів, що спонукали вступника до навчання у магістратурі; наукові інтереси не виявлені; відомості про наукову роботу вступника практично відсутні; інформація про участь у засіданнях, конференціях відсутня; власні професійні перспективи під час навчання у магістратурі не зазначені	0 – 6

2.3. Критерії оцінювання тесту «Особистісно-професійна готовність вступника до магістратури»

Максимальна оцінка за тест складає 60 балів. За кожний вірний варіант відповіді у запитанні вступник отримує 2 бали. Для визначення загальної кількості балів за тест необхідно підсумувати набрані бали за кожне запитання.

Критерії оцінювання тесту «Особистісно-професійна готовність вступника до магістратури» представлені в табл. 4.

Таблиця 4

Загальні критерії оцінювання тесту «Особистісно-професійна готовність вступника до магістратури»

№	Критерії оцінювання	Оцінка (у балах)
1	Вступник вірно відповів майже на всі запитання тесту. Загальна кількість запитань, на які отримали вірні відповіді, коливається від 20 до 30.	40 – 60
2	Вступник вірно відповів лише на половину всіх запитань тесту. Загальна кількість запитань, на які отримали вірні відповіді, коливається від 10 до 19.	20 – 39
3	Вступник вірно відповів на меншу половину всіх запитань тесту. Загальна кількість запитань, на які отримали вірні відповіді, коливається від 0 до 9.	0 – 19

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Кількість балів (max – 100)	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Критерії
90 – 100	«Відмінно»	A	Виставляється за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.
82 – 89	«Дуже добре»	B	Виставляється за ґрунтовні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язування практичних задач.
75 – 81	«Добре»	C	Виставляється за міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні (несуттєві) неточності; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.
69 – 74	«Задовільно»	D	Виставляється за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабке застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач.
60 – 68		E	Виставляється за слабкі знання навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності його викладання, за слабке застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач.
1 – 59	«Незадовільно»	FX	Виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.

III. Список рекомендованої літератури для вступу

1. Дубасенюк О. А. Розвиток вищої освіти: тенденції та перспективи / О. А. Дубасенюк // Людиноцентризм як основа гуманітарної політики України: освіта, політика, економіка, культура : матеріали всеукр. конф. – К. : ІОД НАПН України. – 2011. – С. 135–142.
2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. - Юрінком Інтер, 2008. - 1040 с.
3. Загвязинский В.И. Методология и методы психолого-педагогического исследования : учеб. пособие для пед. вузов по спец. "Педагогика и психология" / В. И. Загвязинский, Р. Атаханов. – 2-е изд., стереотип. – М. : Академия, 2005.-208 с.
4. Закон України "Про вищу освіту" // Голос України. – 2014. –6 серпня. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-vii>
5. Закон України "Про освіту" (зі змінами 2015 року). – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
6. Кадемія М. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі : Навчальний посібник / Кадемія М. Ю., Шахіна І. Ю. / – Вінниця, ТОВ «Планер». - 2011. – 220 с.
7. Медвідь Л.А. Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні: Навч.посіб. – К.: Вікар, 2003. – 335 с.
8. Методичний вісник : Портфоліо як засіб підвищення якості освіти. / Упор. Л.Скальська, О.Нижник, А.Дутчак, С.Клімковська. – Івано-Франківськ : ОПППО, 2009. Вип. 2. – 60 с.
9. Національний освітній глосарій: вища освіта / авт.-уклад. : І. І. Бабин, Я. Я. Болюбаш, А. А. Гармаш й ін. ; за ред. Д. В. Табачника і В. Г. Кременя. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. – 100 с.
10. Проект Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 року. – Режим доступу : <http://old.mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1415795124/>
11. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) / Європейська асоціація забезпечення якості вищої освіти. – К.: ТОВ “ЦС”, 2015. – 32 с.– Режим доступу : http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf